Soek jy 'n fantastiese tutor?

www.teachme2.com/matriek

Byeengebring deur

teachme2

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/
NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V1

2023

PUNTE: 80

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 14 bladsye.

Kopiereg voorbehou

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings.

AFDELING A:	Leesbegrip	(30)
AFDELING B:	Opsomming	(10)
AFDELING C:	Taal	(40)

2. Beantwoord AL die vrae.

3. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.

4. Trek 'n streep na elke afdeling.

5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.

6. Laat 'n reël oop na ELKE antwoord.

7. Skenk veral baie aandag aan spelling en sinskonstruksie.

8. Beplan jou tyd só:

AFDELING A:	50 minute
AFDELING B:	20 minute
AFDELING C:	50 minute

9. Skryf netjies en leesbaar.

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING A: LEESBEGRIP

VRAAG 1

Lees die artikel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

TEKS A

SUID-AFRIKA SE TROTS

1 Die 2020-Olimpiese Spele wat eers in 2021 in Japan gehou is, was baie anders as in ander jare. By hierdie Spele was daar byna geen toeskouers nie, almal moes maskers dra en ander Covid-regulasies nakom. Dit het egter nie die atlete se gees gebreek nie. Inteendeel! Daar was baie goeie prestasies.

2 Twee van Suid-Afrika se eie sterre by hierdie 2020-Spele was Ntando Mahlangu en Tatjana Schoenmaker. Ntando het aan die Paralimpiese Spele deelgeneem, terwyl Tatjana aan die Olimpiese Spele deelgeneem het.

3 Maar wie is hierdie twee atlete wat Suid-Afrika so trots gemaak het?

4 Ntando Mahlangu het 'n lang en moeilike pad na sukses geloop, maar almal wat hom goed ken, sal vir jou sê dat hulle altyd gewéét het Ntando sou 'n sukses van sy lewe maak. Sy persoonlike omstandighede het hom gedwing om gou groot te word en belangrike besluite te neem. Hy het 'n baie positiewe houding, gesels graag met ander mense en lag altyd.

5 Ntando is met hemimelie gebore. Dit is 'n siekte wat veroorsaak het dat sy bene onder die knieë nie reg ontwikkel het nie. Hy het dus nie 'n normale lewe gehad nie. Toe hy 10 jaar oud was, het Ntando gehoor dat hy kunsbene kon kry as sy bene afgesit word. Daarom het hy self vir sy familie gesê dat hy sy "nuttelose" bene wou laat afsit. In 2012 het hy sy eerste hardlooplemme gekry.

6 Johan Snyders, 'n Pretorianer wat met mense soos Ntando werk, het Ntando onder sy vlerk geneem. Ntando het by die Snyders-gesin gewoon en in 2013 het hy by Laerskool Constantiapark in Pretoria begin skoolgaan. Daar het Ntando gewys dat hy 'n gebore leier is. Hy was op die leerlingraad en het met die skolierepatrollie gehelp. Sy skoolmaats het gesê dat Ntando vir hulle geleer het dat gestremde mense nie ander se simpatie nodig het nie.

7 In 2016 het Ntando (14) aan die Paralimpiese Spele in Rio de Janeiro deelgeneem. Hy het die silwer medalje in die 200 m-wedloop gewen. Dit was werklik iets besonders, want hy het ouer en meer ervare atlete geklop. En toe kom die 2020-Spele in Japan! Daar het die jong atleet die goue medalje in sy naelloopitem gewen én die wêreld verras toe hy ook die T36-verspring vir mans gewen het.

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

8 Ntando het dus twee goue medaljes vir Suid-Afrika huis toe gebring. Met sy terugkoms in SA het hy gesê hy het dit vir Suid-Afrika gedoen. Dié nederige jongman sê hy sien homself glad nie as 'n superster nie. Hy is net Ntando Mahlangu wat graag tyd saam met sy vriende deurbring en sport en musiek geniet! Hy het in 2021 sy matriek aan Afrikaans Hoër Seunskool voltooi.

9 Tatjana Schoenmaker is op 9 Julie 1997 in Johannesburg gebore. Sy het aan Tuks Sport High School studeer en in 2015 daar klaargemaak. Daarna het sy BCom Finansiële Wetenskappe aan die Universiteit van Pretoria studeer. Sy swem ook al jare by hulle swemklub.

10 Die Olimpiese Spele in Japan was Tatjana se debuut. Voor die Spele het sy aan baie ander kompetisies deelgeneem en goed gedoen. By die Spele het hierdie 24-jarige swemmer oorheers. Sy doen die beste in die borsslag-items. Sy het 'n goue medalje in die 200 m-borsslag behaal. Daarna het sy 'n silwer medalje in die 100 m-borsslag verower. Tatjana se goue medalje was die enigste goud wat SA in Japan kon behaal; vandaar die naam "goue koningin".

11 Na haar sukses het verskeie organisasies Tatjana as Sportvrou van die Jaar aangewys, onder andere *Swimming World* en die Universiteit van Pretoria.

12 Ntando Mahlangu en Tatjana Schoenmaker ... Suid-Afrika kan met reg trots wees op hierdie twee atlete!

[Verwerk uit *Huisgenoot*, 29 September 2016, Wikipedia, e.a.]

LET WEL:
- Beantwoord AL die vrae.
- Skryf net die vraagnommer en die antwoord neer.

1.1 In watter land is die 2020-Olimpiese Spele gehou? (1)

1.2 Noem TWEE redes waarom die 2020-Spele anders was as in ander jare. (2)

1.3 Skryf VIER OPEENVOLGENDE WOORDE uit paragraaf 2 neer wat by die opskrif van hierdie teks aansluit. (1)

1.4 Hoekom het Ntando se bene nie reg ontwikkel nie? (1)

1.5 In paragraaf 4 lees ons dat Ntando se persoonlike omstandighede hom gedwing het om belangrike besluite te neem.

1.5.1 Watter groot besluit het Ntando op tienjarige ouderdom geneem? (1)

1.5.2 Waarom kan ons sê dat hierdie besluit 'n goeie besluit vir Ntando was? Noem TWEE redes. (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.6 Hoekom was 2012 'n belangrike jaar vir Ntando? (1)

1.7 Johan Snyders het Ntando onder sy vlerk geneem. (Paragraaf 6)

1.7.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Dit was tot Ntando se (voordeel/nadeel) dat Johan hom onder sy vlerk geneem het. (1)

1.7.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 1.7.1. (1)

1.8 Hoe oud was Ntando toe hy aan die Olimpiese Spele in Rio de Janeiro deelgeneem het? (1)

1.9 Hoekom was die medalje wat Ntando in Rio gewen het 'n besonderse prestasie? (1)

1.10 Skryf EEN woord uit paragraaf 7 neer wat vir ons sê dat die wêreld nie verwag het dat Ntando in 2021 die verspring vir mans sou wen nie. (1)

1.11 Wat doen Ntando graag in sy vrye tyd? Noem EEN hiervan. (1)

1.12 Ntando is nog op skool.

Motiveer waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

1.13 Waarom kan ons sê dat Ntando se positiewe houding hom in sy lewe gehelp het? (1)

1.14 Watter universiteit het 'n belangrike rol in Tatjana se lewe gespeel? (1)

1.15 Waaruit kan ons aflei dat Tatjana haarself voorberei het om iets anders te kan doen as sy nie meer kan swem nie? (1)

1.16 Hoekom is Tatjana in 2021 Suid-Afrika se "goue koningin" genoem? (1)

1.17 Watter swem-item is Tatjana se sterkpunt? (1)

1.18 Wie het Tatjana as Sportvrou van die Jaar aangewys? (1)

1.19 Watter les, dink jy, kan jy by Tatjana leer? (1)

1.20 Hoe help die foto's jou met die verstaan van hierdie teks? (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

TEKS B

Bestudeer die weerkaart hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

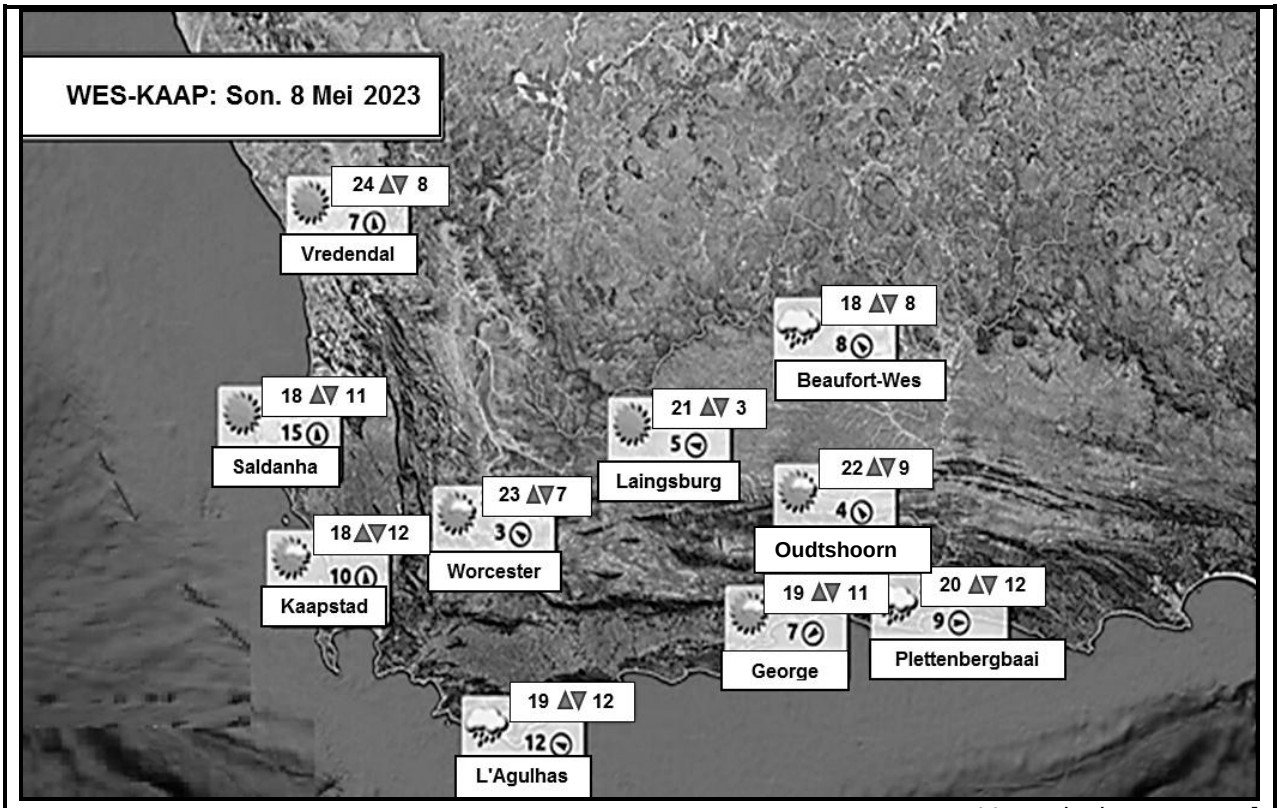

Verwerk uit sawx.co.za]

1.21 Wat stel die pyltjies by die temperature in George voor? (1)

1.22 Wat stel by Kaapstad voor? (1)

1.23 Waarom, dink jy, sou dit nodig wees vir mense wat na Beaufort-Wes reis om 'n sambreel in te pak? (1)

1.24 Watter plek is die verste suidelike punt van Suid-Afrika? (1)

1.25 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.25) neer.

Waarom sou dit ideaal wees om op 8 Mei 2023 Saldanha toe te gaan vir 'n sport waarvoor jy wind nodig het, en nie Kaapstad toe nie?

A Die wind in Kaapstad was daardie dag die sterkste in die provinsie.
B Die wind in Saldanha het daardie dag die sterkste gewaai.
C Dit was 'n lekker dag in Saldanha.
D Die golwe was daardie dag hoog in Kaapstad. (1)

1.26 Waarom sal hierdie weerkaart jou nie kan help as jy Limpopo toe wil reis nie? (1)

TOTAAL AFDELING A: 30

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING B: OPSOMMING

Lees die teks hieronder en voer die instruksies uit.

VRAAG 2

Dit is baie belangrik om gesond te lewe.

INSTRUKSIES

1. Som die SEWE wenke om GESOND TE LEWE in jou EIE VOLSINNE op.
2. Skryf die wenke puntsgewys neer.
3. Nommer die wenke van 1 tot 7.
4. Jou opsomming mag nie langer as 70 woorde wees nie.
5. Dui die korrekte getal woorde aan die einde van die opsomming aan.

TEKS C

SÓ KAN JY GESOND LEWE!

Hoe jy jou dag begin, bepaal in watter bui jy vir die res van die dag sal wees. 'n Vaste oggendroetine kan jou help om jou dag goed te begin. Deel van hierdie roetine is dat jy betyds moet opstaan. Gereelde oefening kan nie genoeg beklemtoon word nie. Jy hoef nie ver te gaan hardloop of enige strawwe oefening te doen nie. Jy kan net stap. Dit sal ook help om jou hartklop te verhoog en spanning te verlig.

Groente, veral donker blaargroente, het baie voordele. Dit gee 'n mens 'n gesonder vel en meer energie. Jy sal sommer 'n verbetering in jou gesondheid sién as jy iets groens by jou ontbyt insluit. Essensiële olies is nie net lekker om te gebruik nie. Dit kan ook help om jou gesond te hou. Jy kan watte in laventelolie of bloekomolie druk en dit in 'n sakkie toebind. Wanneer jy dan gespanne is, kan jy die olies inasem. Dit sal jou lekker laat ontspan. Vars lug maak die longe, die hart en die gedagtes oop. As jy net vyftien minute per dag vars lug inasem, kan dit jou dag opvrolik en jou bloedvloei verbeter.

Om gereeld te strek is baie goed vir jou. Dit help jou om te ontspan en is nodig om spiere te herstel en te versterk. Jy kan sommer jou eie strekoefeninge tuis doen. Wanneer 'n mens moeg is, is jy geïrriteerd en kan jy nie goed werk nie. Daarom is dit belangrik om genoeg te slaap. Dit herstel jou liggaam en gees.

[Verwerk uit Digital revolutions – Google]

TOTAAL AFDELING B: 10

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING C: TAALSTRUKTURE EN -KONVENSIES

VRAAG 3: ADVERTENSIE

- Die taalvrae wat volg, is op die advertensie (TEKS D) hieronder gebaseer.
- Die nommering in die advertensie verwys na die nommer van die vraag wat beantwoord moet word.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

TEKS D

Slimkop

Oefen jy gereeld?

(3.2) Is jy moeg om jou selfoon te laat val?

Kry vir jou 'n ***Slimkop***! Dit is die **(3.3)** (nuut) slimhorlosie.

(3.4) ***Slimkop*** dra jou belange op die hart.

(3.5.1) Dit meet jou bloeddruk, suurstofvlakke en hartklop terwyl jy oefen.

Slimkop!

Beperkte voorraad!!

Skakel vandag jou handelaar by: 011-124 4455

[Verwerk uit TVStuffReviews.com]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

3.1 Wie is die teikenmark van hierdie advertensie? (1)

3.2 Skryf die sin hieronder oor as 'n STELSIN.

Is jy moeg om jou selfoon te laat val? (1)

3.3 Gee die OORTREFFENDE TRAP van die woord tussen hakies.

Dit is die (nuut) slimhorlosie. (1)

3.4 "*Slimkop* dra jou belange op die hart."

3.4.1 Kies die KORREKTE woord uit dié tussen hakies.

Hierdie woorde word (letterlik/figuurlik) bedoel. (1)

3.4.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 3.4.1. (1)

3.5 Hierdie horlosie kan baie dinge doen.

3.5.1 Waarom noem die adverteerder alles wat hierdie slimhorlosie kan meet? (1)

3.5.2 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Hierdie sê vir ons dat jy die slimhorlosie kan gebruik om (jou treë te tel as jy stap/vir nuwe skoene te betaal). (1)

3.6 Waarom herhaal die adverteerder die voornaamwoorde "jy" en "jou" in die advertensie? (1)

3.7 Kies die KORREKTE ANTWOORD om die sin te voltooi. Skryf die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.7) neer.

Wat wil die adverteerder met die woorde "**Beperkte voorraad!!**" bereik?

Hy wil hê die leser moet ... koop.

A meer as een *Slimkop*
B dadelik 'n *Slimkop* gaan
C die duurste *Slimkop* gaan
D die *Slimkop* met die meeste funksies (1)

3.8 Watter belangrike inligting het die adverteerder weggelaat? (1)

[10]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 4: STROKIESPRENT

- Die taalvrae wat volg, is op die strokiesprent (TEKS E) hieronder gebaseer.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

TEKS E

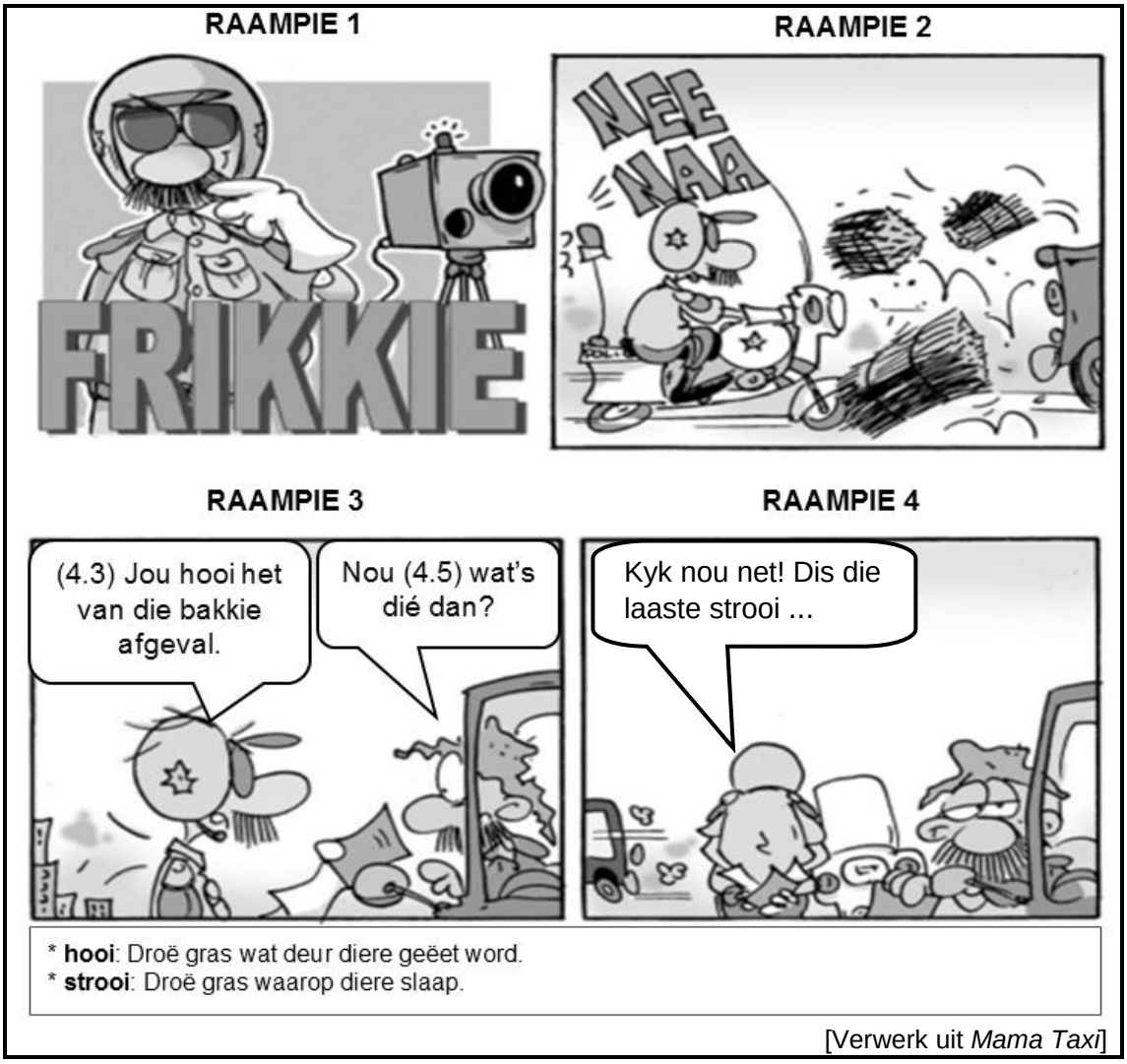

[Verwerk uit *Mama Taxi*]

4.1 Kyk na RAAMPIE 2.

4.1.1 Hoe weet ons dat Frikkie vinnig ry? (1)

4.1.2 Hoe weet ons dat die bestuurder van die bakkie vinnig ry? (1)

4.2 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"NEE NAA" in RAAMPIE 2 is (die klank wat die sirene maak/Frikkie wat vir die bestuurder skree). (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.3 Skryf die sin hieronder oor in die INDIREKTE REDE. Gebruik **dat** in jou antwoord.

Frikkie: "Jou hooi het van die bakkie afgeval." (1)

4.4 Kyk na die bestuurder in RAAMPIE 3.

Hoe kan ons sien hy is geskok oor wat gebeur? (1)

4.5 Kyk na die bestuurder se woorde in RAAMPIE 3. Skryf die vetgedrukte woord korrek oor.

Nou **wat's** dié dan? (1)

4.6 Kies die KORREKTE ANTWOORD om die sin te voltooi. Skryf die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.6) neer.

Kyk na RAAMPIE 4. Frikkie se woorde is 'n idioom wat beteken dat ...

A hy klaar gewerk het vir die dag.
B hy genoeg gehad het van mense wat die wet oortree.
C hy nie meer strooi oorgehad het nie.
D al die strooi van die bakkie afgeval het. (1)

4.7 Kyk weer na RAAMPIE 3 en 4.

Waaruit kan ons aflei dat die twee bestuurders nie bang is om verkeersreëls te oortree nie? Verwys in jou antwoord na al twee bestuurders. (2)

4.8 Kies die KORREKTE ANTWOORD uit dié tussen hakies.

Die doel van hierdie strokiesprent is om mense (te laat lag/te laat dink aan die vervoer van goedere). (1)
[10]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 5: ARTIKEL EN PRENT

- Die taalvrae wat volg, is op die artikel (TEKS F) hieronder gebaseer.
- Voer die instruksies by elke vraag uit.

5.1 Lees die artikel en beantwoord die vrae.

TEKS F

GOOGLE 'DOODLES'

Google is 'n baie bekende (5.1.1) (soekenjin). (5.1.2) (Miljoene mense gebruik dit). 'n Mens (5.1.3) (erken/herken) ook sommer dadelik die Google-logo.

(5.1.4) (Die stigters van Google besluit om doodles te skep). 'n Doodle is 'n (5.1.5) (permanente) verandering aan die gewone logo. Die eerste Google 'doodle' is op (5.1.6) (30) Augustus 1998 gebruik. Daarna het baie ander gevolg. Dit word gewoonlik geskep om iets spesifieks te herdenk, (5.1.7) (bv.) Kersfees of die Olimpiese Spele.

(5.1.8) (Soms) word 'doodles' ook geskep om bekende mense te vereer. (5.1.9) (Michael Jackson Albert Einstein en Louis Braille) is al met spesiale 'doodles' vereer (5.1.10) ... die werk wat hulle gedoen het.

Vandag is daar 'n hele span 'doodlers' wat hierdie 'doodles' (5.1.11) (skep). Teen 2019 het hulle al (5.1.12) (baie) as 4 000 verskillende 'doodles' geskep.

Van tyd tot tyd hou Google 'doodle'-kompetisies. Studente kry dan die kans (5.1.13) ('doodles' skep) en die publiek stem vir die beste 'doodle'. Die (5.1.14) (wen) se doodle word vir 24 uur deur Google geplaas.

[Verwerk uit Wikipedia]

5.1.1 Verdeel die woord tussen hakies korrek in LETTERGREPE.

Google is 'n baie bekende (soekenjin). (1)

5.1.2 Skryf die sin oor in die LYDENDE VORM.

Miljoene mense gebruik dit. (1)

5.1.3 Gee die KORREKTE VORM van die woord tussen hakies.

'n Mens (erken/herken) ook sommer dadelik die Google-logo. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

5.1.4 Skryf die sin hieronder oor in die VERLEDE TYD.

Die stigters van Google besluit om 'doodles' te skep. (1)

5.1.5 Gee die ANTONIEM van die woord tussen hakies.

'n 'Doodle' is 'n (permanente) verandering aan die gewone logo. (1)

5.1.6 Skryf die GETAL tussen hakies as 'n woord.

Die eerste Google 'Doodle' is op (30) Augustus 1998 gebruik. (1)

5.1.7 Skryf die AFKORTING tussen hakies voluit as 'n woord.

Dit word gewoonlik geskep om iets spesifieks te herdenk, (bv.) Kersfees of die Olimpiese Spele. (1)

5.1.8 Gee 'n SINONIEM vir die woord tussen hakies.

(Soms) word 'doodles' ook geskep om bekende mense te vereer. (1)

5.1.9 Vul die ontbrekende LEESTEKEN in die onderstaande sin in. Onderstreep die leesteken.

Michael Jackson Albert Einstein en Louis Braille is al met spesiale 'doodles' vereer. (1)

5.1.10 Vul die ontbrekende VOORSETSEL in.

Hulle is vereer ... die werk wat hulle gedoen het. (1)

5.1.11 Gebruik die HOMONIEM van **skep** in 'n sin sodat die betekenis duidelik blyk. (1)

5.1.12 Gee die KORREKTE VORM van die woord tussen hakies.

Teen 2019 het hulle al (baie) as 4 000 verskillende 'doodles' geskep. (1)

5.1.13 Skryf die hele sin oor in die INFINITIEF.

Studente kry dan kans ('doodles' skep). (1)

5.1.14 Vorm 'n SELFSTANDIGE NAAMWOORD van die werkwoord tussen hakies.

Die (wen) se 'doodle' word vir 24 uur deur Google geplaas. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

5.2 Kyk na die prent en beantwoord die vrae.

TEKS G

[Bron: depositphotos]

5.2.1 Skryf die sin oor in die ONTKENNING.

Die drie jongmense is familie van mekaar. (1)

5.2.2 Gee die KORREKTE AFRIKAANS vir die woord tussen hakies.

Hulle is op pad na 'n *(meeting)*. (1)

5.2.3 Gee die TEENOORGESTELDE GESLAG van die woord tussen hakies.

Sarah is Peter se (broer). (1)

5.2.4 Verbind die sinne met die VOEGWOORD tussen hakies.

Lisa skryf die belangrike punte op haar tablet. Sy kan dit onthou. (sodat) (1)

5.2.5 Vorm 'n SAMESTELLING van die woorde tussen hakies.

Die drie jongmense dra (winter + klere). (1)

5.2.6 Vul die korrekte VOORNAAMWOORD in.

Sara hou 'n appel in ... hand. (1)
[20]

TOTAAL AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 80

Kopiereg voorbehou